

Analýza aktérů

Arnošt Veselý

Základní účel metody

- Zjištění pozic a stanovisek aktérů k určitému problému i k sobě navzájem
- Zvýšení citlivosti a vnímavosti analytika
- Zvýšení realističnosti navrhované politiky

Vymezení aktérů

- Aktéři, kteří jsou odpovědní za nastavení dané politiky (politici, úředníci ...)
- Aktéři, kteří se podílejí na návrhu a formulaci dané politiky (experti, úředníci, neziskové organizace)
- Aktéři, kterých, se politika věcně přímo dotýká a na které má být zacílena (tzv. koncoví příjemci)
- Aktéři, kteří se podílejí nebo mají podílet na realizaci dané politiky
- Aktéři, kteří jsou realizací dané politiky nějak přímo či nepřímo ovlivněni.

Postup

- Zodpovězení základních otázek
- Předběžná identifikace relevantních aktérů
- Stanovení základních dimenzí pro analýzu
- Sběr dat
- Vzájemné nastavení vztahů mezi aktéry
- Vyhodnocení dat

1. Zodpovězení základních otázek

- Jaký je účel analýzy aktérů? V jaké fázi analýzy a tvorby politiky ji využíváme?
- Na jaké úrovni bude analýza provedena (místní, regionální, národní, mezinárodní)?
- Jakou časovou dimenzi sledovat (krátkodobý, střednědobý či dlouhodobý horizont, retrospektivní studie)?
- Jaký je kontext provedení analýzy (tj. do jaké kultury vstupujeme, například pokud jde o vyznávané hodnoty, způsoby chování atd.?),
- Kromě úrovně jde i o konkrétní „arény“, ve kterých se rozhoduje.

2. Předběžná identifikace relevantních aktérů

- sestavení předběžného seznamu aktérů, například formou brainstormingu
- Pomůcka: typologie aktérů

Soukromý sektor	Veřejný sektor	Občanský sektor
Firmy a podniky	Ministři a jejich poradci	Média
Asociace firem	Ministerstva a úředníci	Círky
Profesní organizace	Zákonodárci	Školy a univerzity
Individuální manažeři firem	Soudy	Sociální hnutí a advokační skupiny
Finanční instituce	Politické strany	Odborové svazy
	Obecní zastupitelstva a rady	Národní neziskové organizace
	Armáda	Mezinárodní NNO
	Částečně autonomní nevládní organizace (veřejno-právní korporace) a komise	
	Mezinárodní a nadnárodní instituce (EU, UN, Světová Banka)	

Typologie aktérů

- Záleží na účelu AA
- Někteří z aktérů mají právně svou roli zřetelně vymezenou, z hlediska jejich odpovědnosti jednání (volení zástupci lidu ve veřejných funkcích, pracovníci veřejné správy)
- Právní forma organizací - Administrativní registr ekonomických subjektů (ARES):
- http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz

Právní forma organizací v ČR dle ARES

Například:

- 116 Zájmové sdružení
- 117 Nadace
- 118 Nadační fond
- 121 Akciová společnost
- 325 Organizační složka státu
- 331 Příspěvková organizace

....

3. Stanovení základních dimenzí pro analýzu

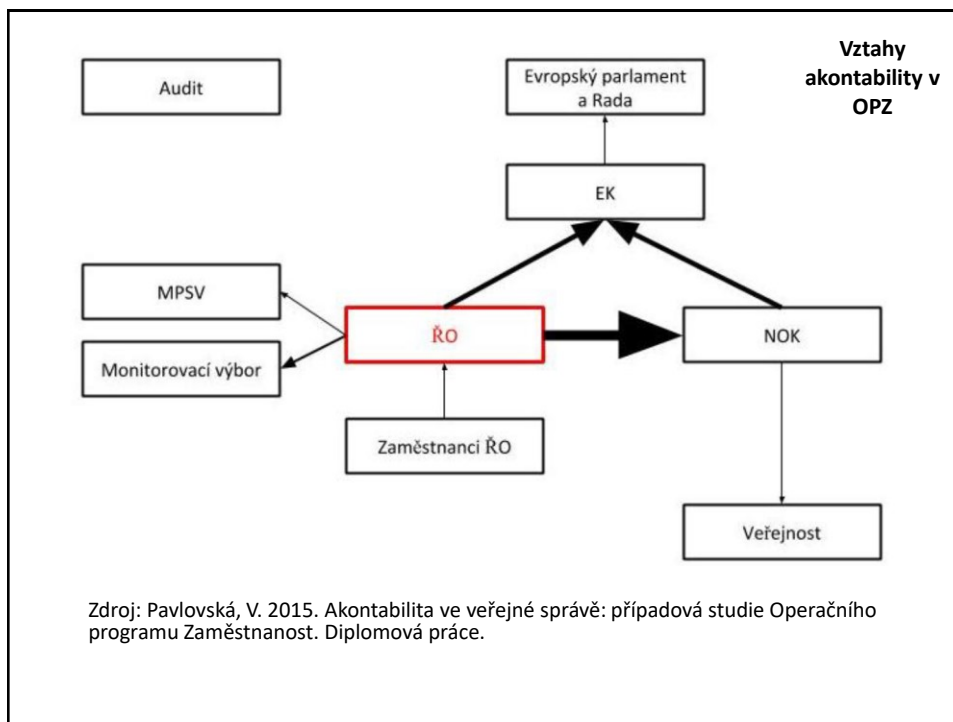
- Formální kompetence a odpovědnosti
- Moc a zdroje
- Autorita
- Hodnoty, přesvědčení (*beliefs*), vnímání (*perceptions*) a postoje (*attitudes*)
- Zájem a motivace

4. Sběr dat

- Dokumenty aktérů
- Mediální sdělení
- Konference, workshopy
- Sociální sítě
- Rozhovory

5. Vzájemné nastavení vztahů mezi aktéry

- Kdo se komu zodpovídá?
- Kdo je komu podřízen a nadřazen?
- Možno využít i Social Network Analysis

6. Vyhodnocení dat

- Posouzení například na Lickertově škále
- Zachycení do podoby matice

Škálování

Příklad škálování Dicka (1997) pro dimenzi „moc“:

- H (*high*) – velká moc; tato osoba nebo skupina má *de facto* možnost formálního či neformálního veta
- M (*medium*) – střední moc; pravděpodobně by se vám podařilo prosadit vaše cíle i přes opozici těchto aktérů, ale jen velmi obtížně
- L (*low*) – malá moc; tato osoba či instituce může jen minimálně ovlivnit výsledky vašeho zamýšleného jednání.

Odhad přesnosti

- / = plně spolehlivý odhad
- ? = vcelku spolehlivý odhad (některé chybějící informace či pochybnosti o interpretaci určitých faktů)
- ?? = informované dohady
- ??? = pouhé dohady či čistá fantazie

Příklad výsledné matice

Aktér	Moc		Autorita		Zdroje	
	Odhad	Spolehlivost odhadu	Odhad	Spolehlivost odhadu	Odhad	Spolehlivost odhadu
A						
B						
C						

Pozor !!!

- Přemýšlení o aktérech nesmí být nahrazeno mechanickým vyplňováním políček v tabulce!

Literatura k analýze aktérů

- Ackermann, Fran, & Eden, Colin. (2001). *Stakeholders Matter: Techniques for their identification and management*: Department of Management Science, University of Strathclyde.
- Aligica, Paul Dragos. (2006). Institutional and stakeholder mapping: frameworks for policy analysis and institutional change. *Public Organization Review*, 6(1), 79-90.
- Brugha, Ruairi, & Varvasovszky, Zsuzsa. (2000). Stakeholder analysis: a review. *Health policy and planning*, 15(3), 239-246.
- Bryson, John M. (2004). What to do when Stakeholders matter. *Public Management Review*, 6(1), 21-53. doi:10.1080/14719030410001675722
- Crosby, Benjamin. (1992). *Stakeholder analysis: a vital tool for strategic managers*: USAID's Implementing Policy Change Project.
- Dick, B. (1997). Stakeholder analysis. http://www.uq.net.au/action_research/arp/stake.html
- Gil, Artyom, Polikina, Olga, Koroleva, Natalia, Leon, David A, & McKee, Martin. (2010). Alcohol policy in a Russian region: a stakeholder analysis. *European journal of public health*, 20(5), 588-594.
- Gregory, Robin, & Keeney, Ralph L. (1994). Creating policy alternatives using stakeholder values. *Management Science*, 40(8), 1035-1048.
- Hermans, Leon M, & Thissen, Wil AH. (2009). Actor analysis methods and their use for public policy analysts. *European Journal of Operational Research*, 196(2), 808-818.
- Mitchell, Ronald K, Agle, Bradley R, & Wood, Donna J. (1997). Toward a theory of stakeholder identification and salience: Defining the principle of who and what really counts. *Academy of management review*, 22(4), 853-886.
- Montgomery, Richard. (1996). *Short Guidance Note on How to Do Stakeholder Analysis of Aid Projects and Programmes*: Centre for Development Studies, University of Wales.
- Reed, Mark S, Graves, Anil, Dandy, Norman, Posthumus, Helena, Hubacek, Klaus, Morris, Joe, . . . Stringer, Lindsay C. (2009). Who's in and why? A typology of stakeholder analysis methods for natural resource management. *Journal of environmental management*, 90(5), 1933-1949.
- Schmeer, Kammi. (1999). *Stakeholder analysis guidelines*.
- Varvasovszky, Zsuzsa, & Brugha, Ruairi. (2000). A stakeholder analysis. *Health policy and planning*, 15(3), 338-345.
- Veselý, Arnošt. (2009). *Vymezení a struktura problému ve veřejné politice*. Praha: Karolinum.
- Weible, Christopher M. (2006). An advocacy coalition framework approach to stakeholder analysis: Understanding the political context of California marine protected area policy. *Journal of public administration research and theory*, 17(1), 95-117.

Cvičení

- Proved'te analýzu aktérů
- Pomůcka:
  - Aktéři, kteří jsou odpovědní za nastavení dané politiky (politici, úředníci ...)
  - Aktéři, kteří se podílejí na návrhu a formulaci dané politiky (experti, úředníci, neziskové organizace)
  - Aktéři, kterých, se politika věcně přímo dotýká a na které má být zacílena (tzv. koncoví příjemci)
  - Aktéři, kteří se podílejí nebo mají podílet na realizaci dané politiky
  - Aktéři, kteří jsou realizací dané politiky nějak přímo či nepřímou ovlivněni.